СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 22-го ТРАВНЯ 1951. No. 118. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 22, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПАЙКУВАННЯ НЕ РАНІШЕ ЯК ЗА ТРИ МІСЯЦІ

Вашингтон, 20 травня. — У підготові до завернення ціни м'яса на 8-10 відсотків, заповідженого на понеділок 21 травня, адміністратор контролі цін Майкел В. ДіСал виголосив через радіо промову, в якій заявив, що завернення цін не потягне за собою пайкування м'яса ані жадних інших харчових продуктів. Якщо пайкування мас прийти, то воно не появиться раніше як за три місяці, сказав контролер цін.

Він призначив сотні урядових агентів до важливіших осередків продажу живої худоби, щоб вони допильнували виконання розпорядку для знижки цін. Їх обов'язком буде слідити також за чорним м'ясним ринком. Розпорядок для знижки цін впаде головним тягарем на різників і „пакерів", які приготовляють м'ясо до гуртового продажу, бо щойно після подешевіння цього продукту в різнях настане знижка цін у дрібному продажу. Це значить, що справжнє подешевіння м'яса прийде щойно коло серпня й тоді буде ціна завернена ще на 4½%.

Підвишка платні для м'ясарських робітників.

Заки ще прийде подешевіння м'яса, Рада стабілізації платень змушена згодитися на підвишку платні робітників у м'ясній продукції по дев'ять центів на годину, хоч це саме може мати вплив на ціну. Це підвишка платні на 14 відсотків від січня 1950 р., після того, як в засаді була проголошена стабілізація платні. Це сталося поза всякі управильнення і тому може дати підставу до зрушення засади устійнення платень.

400 В'язнів опанували Стейтову Тюрму в Юта

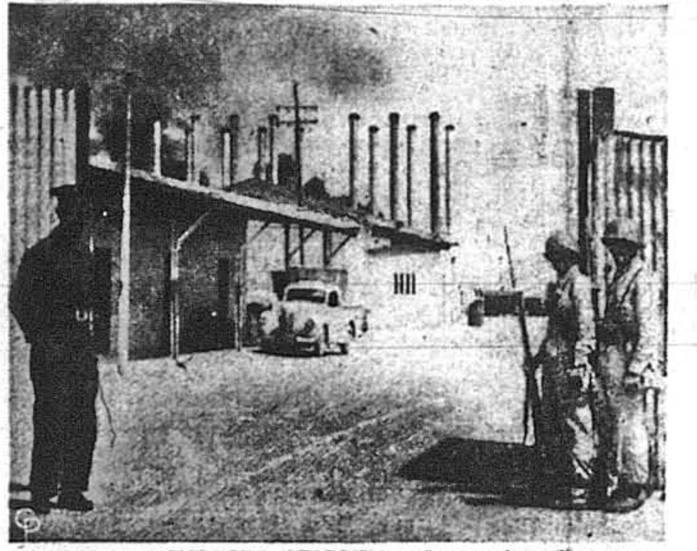
Солт Лейк Сіті. — Більше ніж 400 в'язнів влаштували заколот і перебрали в свої руки управу стейтової тюрми на п'ять годин. Вони напали на сторожів, відібрали від них ключі, випустили з кімнат в'язнів, засуджених на кару смерти, і поставили їх на чолі управи. Тоді передали владі домагання, щоб звільнити зі служби чотирьох сторожів, яких влада давніше обіцяла звільнити. Влада згодилася виконати бажання в'язнів, після чого вони скапітулювали. Ніхто не був ранений, одначе шкода з поломаної обстанови виносить кілька тисяч долярів.

ПОСАДИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ У ПРОМИСЛІ

Ню Йорк. — Тому що підчас війни чи мобілізації багато студентів відходить до військової служби, колегії й університети мусять згортати свої курси. Це своєю чергою причиняється до звільнення професорів та учителів із таких шкіл. Щоб допомогти безробітним інтелектуалам і вченим, Стандарт Ойл Компані („оф Ню Джерзі"), яка мас свої бюра в різних містах, подає до відома, що прийме якусь кількість таких учителів на працю у своїх установах принаймні на один рік.

ІРАН ВІДКИНУВ БРИТАНСЬКІ ДОМАГАННЯ В СПРАВІ НАФТИ

Тегеран, Іран, 21. травня. — Іранський уряд вчора офіціяльно відкинув британську ноту з пропозицією переговорів для третейського вирішення справи нафтових посілостей Англо-Іранської Нафтової Компанії та збереження їх від безпосереднього вивласнення. Іранський уряд мотивує своє становище в тій справі твердженням, що будь-який арбітраж в тій справі був би порушенням іранської суверенности та іранських суверенних прав поступати в своїх кордонах по своїй волі. В ноті рівночасно стверджується, що націоналізація нафтової промисловости в Ірані вже є вирішеним і доконаним фактом на підставі закону країни, яким зв'язаний теж іранський уряд, та що тим самим вже немає жадних можливостей ані жадної бази для третейського рішення. Натомість у відповіді пропонується Нафтовій Компанії призначити своїх представників, які допомогли б урядові в швидкім здійсненні націоналізаційного закону. Формальну урядову ноту, що є відповіддю на британську ноту з пропозицією третейського рішення та з осторогою, що однобічне рішення в справі нафти може мати „найбільш серіозні консеквенції" під політичним і господарським оглядом, доповнюють заяви представників іранського уряду та урядової партії. — Секретар урядового Національного Фронту заявив в парляменті, що британський і американський погляди на справу націоналізації іранської нафти є „безвартісні", остерігаючи при цьому Британію, що Іран є тепер „бочкою пороху" та щоб Британія не підходила до неї з сірником, бо це може висадити в повітря обі країни. — Він твердив, що „Британія і Злучені Держави, своєю опозицією до націоналізації нафти, пхають нас до комунізму і революції", та що іранські „релігійні провідники проголосять „святу війну", якщо б Британія хотіла здійснити свої „погрози".

ІРАНСЬКА ВІЙСЬКОВА СТОРОЖА зайняла місця біля величезної рафінерії Англо-Іранської Нафтової Компанії в Абадан, як вирішено націоналізацію цеї промисловости. Іранський уряд відкинув британську ноту з осторогою, що здійснення націоналізації може мати „серіозні консеквенції".

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКИЙ ПЛЯН МИРУ З ЯПОНІЄЮ

КАЖЕ, ЩО ПЛЯН СПРИЯЄ АГРЕСІЇ

Вашингтон, 20 травня. — Злучені Держави зробили Росії закид, що вона потурає агресії, коли домагається такого миру для Японії, який забороняв би американським збройним силам залишатися там на прохання самої Японії вже після підписання миру. Оце обвинувачення Росії, оперте на промові премієра Сталіна з 1939 р., міститься в американській ноті, переданій в суботу совєтському амбасадорові Александрові С. Панюшкінові, а опублікованій щойно в неділю. Нота ЗДА це — відповідь на совєтську ноту з 7 травня. Американська нота прикметна відкиненням кожної совєтської точки зокрема. Найпомітніше в совєтській ноті це — пропозиція відбуття ще одних нарад американського, совєтського, британського і (комуно)-китайського міністрів закордонних справ у червні або в липні для нарису мирового договору, згідно з постановою Потсдамського договору. Америка каже одверто, що не може радитися з пекінським режимом, „засудженим як агресор". Америка твердить також, що угода в Потсдамі не передбачає, щоб Чотири Потуги підготовляли нарис мирового договору, хіба, що вони всі на це згодяться, а Злучені Держави якраз не годяться на це. Систематичне надуживання вета Росією в Раді Міністрів закордонних справ ще більше загрожує заключенню миру, сказано в ноті.

АЛІЯНТИ ВІДБИВАЮТЬ ВОРОЖІ АТАКИ В КОРЕЇ

Токіо, 21. травня. — Не зважаючи на чисельну перевагу червоних та на їх зусилля прорвати аліянтський фронт без огляду на десятки тисяч своїх жертв, аліянтські війська на цілому фронті з успіхом відбивали впродовж вчорашнього дня всі запеклі атаки ворога, переходячи в поодиноких випадках — головно на центральному і західному секторах фронту, — до успішних патрульних протинаступів. З головної квартири ген. Ріджвея сьогодні вранці повідомлено, що червоні мали тільки „обмежені успіхи", натрапляючи на цілому фронті на завзятий спротив аліянтів. В серії несподіваних протинаступів, панцерні колони аліянтських патруль робили глибокі випади поза свої лінії, врізуючись глибокими клинами у ворожий фронт та виводячи його з рівноваги і ладу. Одна з таких колон увійшла знову до опущеного раніше міста Уиджонгбу, 11 миль на північ від Сеул. Інші колони переправлялись через річку Гонгчон, вдираючись три милі у ворожу територію, де комуністи скривають свої війська в опущених копальнях золота і срібла перед невпинним вогнем аліянтської артилерії. Протинаступи аліянтів були великою несподіванкою для ворога, що в хаосі в багатьох випадках від наступу переходив відразу до втечі. — Найсильніший напір ворога продовжувався на східній ділянці фронту, де йому пощастило минулого тижня на початку „другої фази" свого наступу проломити фронт, вдержуваний двома південно-корейськими дивізіями. Тільки на цьому фронті ще продовжувався відступ південних корейців, хоча й тут фронт поступово стабілізується. В аліянтських колах вважається, що „друга фаза" ворожого наступу готова заломитися ще швидше ніж перша, не зважаючи на всі величезні резерви, які ворог потрапив стягнути на фронт. Маси ворожих військ показуються безсильні проти сили аліянтської зброї. У фронтових повідомленнях стверджується, що червоні наступають і гинуть „як мухи". Впродовж останніх трьох днів ворог мав втратити поверх 30,000 вояків тільки вбитими. Загальні ворожі втрати за чотири дні „другої фази" наступу виносять понад 45,000 вояків.

Звідомлення ген. Ріджвея до О. Н.

Об'єднані Нації, Н. И., 21. травня. — Минулої суботи ген. Метью Ріджвей переслав Об'єднаним Націям своє перше звідомлення як головний командант аліянтських збройних сил на Далекому Сході. Обговорюючи коротко загальне положення і події на фронті за час від 1-го до 15-го квітня, ген. Ріджвей зокрема звертає увагу на точне респектування воєнних цілей ОН в Кореї, іменно: льокалізація війни та замирення і об'єднання Кореї, що й постійно підкреслюється в усіх проголошеннях та пропагандивних публікаціях аліянтського командування.

ІНДІЯ ЗНОВУ ВИДВИГАЄ ПРОБЛЕМУ 38 ПАРАЛЕЛІ

Лейк Соксес, 21 травня. Індійська делегація в Об'єднаних Націях почала знову акцію в справі перемир'я між аліянтами і червоними в Кореї на 38-ій паралелі. Базою в цих індійських заходах править заява ген. Ріджвея з 12-го березня, коли він був ще фронтовим командантом аліянтських сил в Кореї, що здержання ворога на 38-ій паралелі було б великою перемогою для аліянтів. З аліянтського боку немає офіційних коментарів до цеї нової „мирової акції", яку пробують індійські ідеалісти, не зважаючи на те, що всі подібні їхні дотеперішні заходи були знехтовані червоними.

ПЕРШИЙ „ТУЗ" В ПОВІТРЯНИХ БОЯХ ТУРБО-ЛІТАКІВ

Корея, 21 травня. Першим світовим „тузом" в повітряних боях турбо-літаків став капітан Джеймс Джабара з Вічіти, Канзас, що вчора збив п'ятого і шостого ворожого турбо-літака типу МІГ, в повітряному бою над Сінуїджу в Північній Кореї. До бою прийшло, як 15 ворожих літаків заатакувало 14 аліянтських. Капітан Джабара був „тузом" в повітряних боях вже під час другої світової війни та має найвищі воєнні відзначення.

СЕН. ТЕФТ ПРОТИ СВІДЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА В КОМІСІЇ

Вашингтон. — Сен. Роберт А. Тефт, голова впливової Сенатської Комісії Республіканської Політики, рішуче виступив проти домагання іншого республіканського сенатора, а саме Александра Вілі, щоб покликати президента Трумана на свідка в сенатських комісіях, які прослідковують причини звільнення ген. Доґлеса МекАртура зі становища верховного командувача на Далекому Сході. Тефт сказав через радіо, що така поява президента була б „неконституційна і її неможна виконати". Зрештою справа з МекАртуром уже доволі ясна, твердив сенатор. Крім того, він проти такого свідчення ще й тому, що президент заявив охоту стати свідком, якщо його закликали б. Згідно з теперішніми плянами сенатських об'єднаних комісій закордонних справ і збройної служби на понеділок 21 травня призначений на дальше переслухання ген. Омар Н. Бредлі, який перервав свої зізнання минулого тижня. Надіються, що його свідчення закінчаться у вівторок.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Рим, 21. травня. — Італійський міністер закордонних справ, граф Карльо Сфорца, — звернувся вчора до Злучених Держав, Британії і Франції, — щоб вони негайно розглянули можливість повної провірки італійського мирового договору. Промовляючи в Ґенуї, — Сфорца твертив, що „це є не тільки очікуваною державним департаментом Злучених Держав пригожою нагодою, але теж необхідністю розглянути справу мирового договору з Італією в його цілости і не обмежуватись тільки до військових клявзуль". Виступ італійського міністра в цій справі вважається в західних столицях посиленням плянової акції за зміну довогору, що практично втратив сьогодні свій глузд репресивних заходів проти країни, яка вже зайняла рівноправне становище в сім'ї вільних народів та в їх оборонних заходах проти агресивного большевизму. Тому, що самого договору не можна змінити формально без довших дипломатичних заходів, Сфорца пропонує, щоби західні великодержави „негайно проголосили святочну декларацію, що договір є недійсний, бо він являється моральною санкцією проти країни, яка вже давно зайняла своє місце в сім'ї вільних і демократичних народів". Італійський уряд вважає, що світова опінія сьогодні творить найбільш догідне тло для такої зміни. Італія зокрема домагається скасування всіх наложених на неї договором військових обмежень, повороту до Італії вільної території Трієсту, скасування обов'язку дальшої виплати Совєтам воєнних відшкодувань та прийняття Італії до Об'єднаних Націй.

СОВЄТСЬКА УВАГА МИРНИМ ПРОПОЗИЦІЯМ В АМЕРИКАНСЬКОМУ СЕНАТІ

Лондон, 21. травня. — Минулого четверга сенатор Едвин С. Джансон, демократ з Колорадо, зголосив в сенаті резолюцію, в якій пропонує урядові Злучених Держав поробити заходи для замирення в Кореї на 38-мій паралелі в річницю вибуху корейської війни 25-го червня. Згідно з його пропозицією 38-ма паралеля знову мала б стати демаркаційною лінією а всі чужі війська мали б бути відкликані з Кореї до кінця цього року. Московська преса та всі інші контрольовані урядом засоби пропаганди віддають цій резолюції підозріло велику увагу. Московська партійна „Правда" пише на цю тему окрему статтю, в якій висловлюється переконання, що Злучені Держави вже „втомилися війною" і справді бажали б замирення. Резолюцію Джансона „Правда" вважає „доказом", що вже „навіть деякі представники американських правлячих кол починають здавати собі справу, що гра Вол Стріту в Кореї є безнадійною".

ЗАКІНЧЕНО ТИЖДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ ВИСИЛКОЮ ВІЙСЬКА ДО ЕВРОПИ

Тиждень Збройних Сил позначився маніфестаціями в різних більших містах і промовами найвищих урядовців країни на тему готовости до оборони. У Вашингтоні серед дощу військо маширувало півтори години з деякими новими родами зброї, а параду оглядав президент Труман, приймаючи військовий салют. Совєтські урядовці амбасади пильно слідкували за справністю армії.

У суботу виїхав перший авангард американських збройних сил до Европи, призначених під команду ген. Двайта Д. Айзенгавера. Це була четверта Дивізія піхоти в силі 3,500 вояків під командою ген. майора Гарлана Н. Гартнеса. Вояки заповнили два кораблі, а саме Дженерал Гач і Дженерал Геджес, належні до Військової Морської Транспортової Служби. Кораблі виїхали з причалів на Статен Айленд. Дивізія припливе до Бремергафен у Німеччині впродовж тижня. Ще одна дивізія, а саме Друга Озброєна, виїде з кінцем місяця червня.

Ще до закінчення Тижня Збройних Сил президент виголосив у п'ятницю промову на обіді Дня Збройних Сил в готелі Статлер у Вашингтоні. Промова була призначена для передачі цілій країні і воякам, що боряться в Кореї. Президент підніс високо геройство вояків, а нарід ЗДА Закликав до солідарности під проводом свого президента для запевнення волелюбних народів і країн, що Америка гідно втримується у провідній ролі вільного світу.

В АМЕРИЦІ

● **За підвишку платні для федеральних урядовців** турбується Американська Федерація Праці. На засіданні екзекутивного виділу в Шікаґо пригадали, що сенатська комісія висловилась за підвишку на 21 відсоток з уваги на зріст цін на життєві засоби.

● **Зняли обвинувачення за непослух Конгресові з „науковця Х"**, д-ра Джозефа Вайнберґа в федеральнім суді у Вашингтоні. Одначе він стоїть під обвинуваченням непослуху судейській слідчій лаві при своїх свідченнях. Вайнберг відставлений од виконування обов'язків професора в університеті Міннесота за недостачу співпраці з федеральним урядом.

● **Амбасадор до Ірляндії, Джордж А. Ґаррет,** зрікся несподівано свого становища, мотивуючи це „особистими причинами". Президент не мав вибору, прийняв відставку, висловлюючи признання за вірну службу.

● **Жидівське Інформаційне Бюро,** 103 Парк Евеню в Ню Йорку, подає різнородні інформації про жидівські справи й організаційні. Новим головою вибраний Бернард Г. Річардс.

● **Американські Бой-Скавти виїжджають** на Сьоме Світове Скавтове Джемборі, що відбудеться в Бад Ішль, в Австрії, 3-13 серпня. 800 американських делеґатів виїдуть 13 липня кораблем Арґентина з Ню Йорку.

● **Двічі втік з-під Совєтів українець Семен Косір,** який приїхав до Ню Йорку разом з іншими скитальцями в четвер зі своєю жінкою італійського роду. Другий раз він утік від комуністів із Югославії в 1941 році.

ІНТЕНЗИВНА ПІДГОТОВКА МАНІФЕСТАЦІЇ В ЧЕСТЬ С. ПЕТЛЮРИ

Ню Йорк. — Громадський Комітет для вшанування пам'яти голови Української Народної Республіки та головного отамана її військ, Симона Петлюри, в 25-ту рішницю його смерти з рук московського агента, продовжує інтензивні заходи, щоби заповіджена на 3-го червня Жалобна Академія перемінилася в справді велику всенародну маніфестацію. На зборах Громадського Комітету минулої п'ятниці і Об'єднаного Комітету минулої суботи винесено цілий ряд рішень як для самого оформлення Академії, так і для мобілізації масової участи в ній українських громадян з Ню Йорку і метрополітальної округи. Будуть виготовлені мініятури та листівки з погруддям Головного Отамана, а в річницю його смерти 25-го травня буде зложений в Парижі на могилі Головного Отамана вінок від імені американських українців. Зокрема робиться заходи для участи та виступу на маніфестації американців і представників інших народів. Маніфестація відбудеться у великій залі Мангеттен Сентер при 311 Вест 34 вулиці та почнеться в год. 2-гій після полудня. Комітет переконаний, що українці Ню Йорку та сусідніх громад: Бруклина, Асторії, Йонкерс, Джерзі Сіті, Нюарку, Бейону, Елизабет і цілої метрополітальної округи зрозуміють велике значення такої політично-ідейної маніфестації в цю пору та влаштуються так, щоб взяти в ній якнайбільш масову участь.

С. ЛИТВИНЕНКО ВИБРАНИЙ ЗНОВУ ГОЛОВОЮ ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю 20-го травня відбулися річні збори Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку, на яких заслухано і обговорено звіти з праці управи клюбу та вибрано нову управу, в склад якої увійшли: С. Литвиненко (голова), М. Бутович, Й. Гірняк, Р. Купчинський, В. Полевський, І. Соневицький, В. Чапленко. До контрольної комісії обрані: Ф. Дудко, Людмила Коваленко та І. Коровицький.

Український Виступ На Конференції В Справі Громадянства

Вашингтон. — В днях 17 до 19-го травня відбулася тут крайова конференція в справах громадянства, яка на пленарних засіданнях і в поодиноких комісіях розглянула цілий ряд питань, зв'язаних з правами і обов'язками громадян. В конференції, на якій промовлями державні достойники з президентом Труманом, генеральним прокуратором МекГретом і сенатором Морсом на чолі, взяли участь теж представники поодиноких українських централь. Від Українського Народного Союзу і від УККомітету брав участь в нарадах предсідник УНС і заст. предс. УКК, Д. Галичин. З цеї нагоди він виступив теж по радіо „Голосу Америки", з'ясовуючи працю і зусилля українців в справах громадянства, зокрема старання українських централь в допомозі новоприбулим стати повноварітсними громадянами цеї країни. Конференція була получена з обходом „Дня Я Американець".

СОВЄТИ ПІДГАНЯЮТЬ САТЕЛІТІВ У ВОЄННИХ ЗУСИЛЛЯХ

Відень, 21. травня. — Рівночасно зі своїми мирними заявами на словах, Совєти на ділі ведуть інтензивну воєнну підготовку самі та підганяють до неї своїх сателітів. В останніх днях в комуно-мадярському „парляменті" внесено формальну резолюцію, з постановою закінчити п'ятирічний плян індустріялізації в чотирьох роках. Рівночасно Москва поставила домагання Польщі, щоб та замість передбаченого збільшення своєї промислової продукції на 90%, збільшила її на 158%, а Чехословаччині наказано збільшити продукцію на 168%, замість передбачених — 68%. Рівночасно в усіх сателітських країнах застосовується драконські заходи для максимальної експлуатації людської робочої сили з одного боку та дальшого обмеження вже і без того найнищого життєвого рівня для скріплення московської воєнної машини.

В СВІТІ

● **Західно-німецький канцлер д-р Аденауер** відвідає цього літа Британію на запрошення британського уряду.

● **Перші познаки інтензивної оборонної підготовки почали проявлятися вже теж в Европі, як обмежено продукцію і продаж продуктів з матеріялів, що потрібні для оборони.**

● **Кардинал Гріффін,** католицький архиєпископ Англії, ствердив вчора в своїй промові, що жертвою комуністичного режиму в Східній Европі, зокрема в Україні, впало вже понад 10,000 священиків.

● **Французький міністер закордонних справ,** Роберт Шуман, заповів, що він на найближчій зустрічі міністрів чотирьох великодержав задумує піднести справу воєнних полонених, з яких Совєти ще досі не розрахувалися.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ФОНД ВІЛЬНОЇ РОСІЇ"

Свого часу американська преса широко писала про Фундацію Форда з її сотнями мільйонів долярів, призначеними на наукові досліди та різні потреби, зв'язані зі світовим замиренням. Та сама преса тепер повідомляє, що з цієї фундації призначено на початок $200,000 на „Фонд Вільної Росії, Інк.". Цей Фонд уже існує. Він мав би помагати „вигнанцям і втікачам з Росії". Згідно зі заявою Пола Гофмана, президента Фундації Форда, з „Фонду Вільної Росії" мали би право користати „вигнанці усіх совєтських національностей", а зокрема „політичні вигнанці з Совєтського Союзу", головно такі, знання яких помогло б Америці краще орієнтуватись у справах миру та „Росії" чи „Совєтів". Таким людям „Фонд Вільної Росії" допомагатиме в першу чергу, щоб вони могли легше пристосуватись до нових життєвих обставин і найти тут відповідний економічний та культурний варстат праці.

Президентом і тростістом „Фонду Вільної Росії" є Джордж Ф. Кеннен, б. політичний дорадник у справах Росії в департаменті стейту. Він є також дорадником міжнародних справ у Фундації Форда. Як такий, він матиме велике слово щодо того, хто саме з „російських" вигнанців та втікачів користатиме з фондів Форда. Його погляди на Росію, сучасну і будучу, та на поневолені нею народи загально відомі. Про це писав він недавно в журналі „Форейн Афейрс", висказуючи погляд, що Україна є таяк тісно зв'язана з Росією, як стейт Пенсилвенія зі Злученими Державами, хоча признавав рівночасно національну та культурну відрубність українського народу від російського Між тростістами „Фонду Вільної Росії" є теж проф. Филип Е. Мозлі, директор Російського Інституту при Колумбійськім університеті, про якого можна сказати, що він добре визнається на українсько-російській проблемі та водночас має славу об'єктивного вченого. Чималу ролю відґраватиме Джордж Фішер, директор „Фонду Вільної Росії", знавець совєтських справ у Гарвардськім університеті.

Коли б „Фондом Вільної Росії" мали користуватись втікачі з „Росії" по справедливості й так як він зудуманий, то не підлягало б найменшому сумнівові, що українські культурні робітники та політичні діячі — були б тут на першому місці. Якраз з України є в Америці найбільше таких людей, що відповідали б вимогам, які ставить „Фонд Вільної Росії", хоч назва фонду дуже невідповідна, бо вказувала б, що його ініціятори зв'язують стару і сучасну Росію дуже тісно з будучою, „вільною", і то в такий спосіб, неначе поневолені Росією народи мали би входити в склад теж і нової „вільної Росії". До того так дивиться на майбутню Росію Дж. Ф. Кеннен, президент „Фонду Вільної Росії". Але якраз завданням українських учених, що могли б користати з цього Фонду, було б об'єктивно й науково висвітлювати цю проблему в такій вірі, що згодом і такі знавці, як Дж. Ф. Кеннен, переконаються, що вони помиляються та що їхня розв'язка проблем сходу Европи недобра ані для Америки, ані для поневолюваних досі Росією народів, та навіть і для самого російського народу, що несе на собі тягар ненависти поневолених народів через російський імперіялізм.

Зорганізоване жіноцтво Америки

В Америці немає окремого „жіночого руху", щонайменше його не реклямується. Проте, зорганізоване американське жіноцтво творить величезну силу, яка грає одну з рішальних роль в суспільному житті своєї країни. Плястичний образ американських жіночих організацій, їх діяльности, сили і значення, подибуємо в найновішому виданні „Сатердей Івнінґ Повст-у" в статті Джірома Еллисона. Стаття заслуговує на окрему увагу.

Кожна жінка вже має індивідуальний вплив на своє оточення і цим з подвійною силою позначується вплив зорганізованого жіноцтва. Ці впливи заважують на житті громад, областей і цілої країни. Сьогодні існує в Злучених Державах около 19,000 місцевих жіночих клюбів, що нараховують понад 5,000,000 жінок-членів від 18 року життя до глибокої старости. Всі ці місцеві організації об'єднані в могутню Генеральну Федерацію Жіночих Клюбів, з майном около 20,000,000 долярів в реальностях — клюбових домах та з такою ж приблизно сумою річних приходів і видатків. Централя Федерації находиться у Вашинґтоні і з її голосом рахуються навіть законодатні та екзекутивні установи.

Праця зорганізованого в своїх Клюбах американського жіноцтва є дуже багатобічна і охоплює всі ділянки життя, від виховання дітей починаючи, а на місцевому і краєвому законодавстві кінчаючи. Для прикладу: зорганізоване жіноцтво стейту Висконсин перевело закон в справі публічної бібліотеки, перемігши в цій справі навіть „вето" губернатора. Вони добились встановлення жіночих лав присяглих у Вайомінґ та судів для малолітніх в Джорджії. Жіночі організації мають своєрідний власний „Малий Плян Маршала", в рямках якого около 24,000 американських жінок мають зв'язки з жінками і їхніми організаціями закордоном. До чужих країн впродовж року вислано около 60,000 пакунків, вартости понад 600,000 долярів. 160 жіночих клюбів „адоптували" 80 шкіл у восьми закордонних країнах та вислали їм коло 20 тон шкільного приладдя. Ведеться окремо інтензивну активність в користь ідеалів Об'єднаних Націй, впливаючи цим на загальне формування міжнародної політики.

Таку і подібну активність ведуть ці організації вже від 60 років і її результати є найбільш позитивні. Союз Американських Бібліотек заявляє, що понад 85% з існуючих бібліотек в цій країні постали завдяки місцевим жіночим організаціям. Обов'язкове навчання до 14-го року життя, федеральна Публична Служба Здоров'я, федеральний закон відносно харчів і медикаментів, обов'язкова реєстрація народин та цілий ряд інших інституцій і законів завдячують своє існування в головній мірі зорганізованому американському жіноцтву. Дороті Томсон, одна з найбільш палких звеличників „жіночої справи", пише: „Навряд чи є будь-яка реформа в цілому американському суспільстві, якої не видвигнули б жінки на довго перед тими, заки ними почали турбуватись інші... Історія цих реформ є історією гуманізації суспільности".

Більшість жіночих клюбів постала початково без окремих високих цілей і кличів. „Господині потребують дозрілих товариських зв'язків, що їх уможливлюють жіночі клюби" — твердить теперішня голова Федерації, п-ні Гайрем Гавтон, додаючи, що „малі діти є часто забавним товариством, але вони не є інтелектуальним побуджуванням, як ним не є виключно пральня, пекарня або вмивальня". Жінка мусить час до часу „відірватися" від дітей, кухні і дому, чи навіть професійної праці, щоб зберегти свою індивідуальність і рівновагу та додержувати кроку загальному прогресові.

Характер жіночих клюбів поділяється на дві головні ділянки суспільного життя: суспільно-виховну і гуманітарну та культурну. В цих останніх клюбах влаштовується доповіді, дається самодіяльні вистави, влаштовується покази моди, вивчається чужі мови, обговорюється нові ідеї і т. п.

Між іншим інтересно, як почали поставати ці клюби.

В 1867 році приїхав до Америки Чарлз Дікенс і в його честь група нюйорських журналістів влаштувала прийняття. Жінка одного з цих журналістів, п-ні Джені Джун Кролі, до речі — сама письменниця, хотіла прийти на це прийняття, але чоловік попередив її, що це тільки для чоловіків. Джені не стерпіла такої обиди і основала перший жіночий клюб, назвавши його Соросіс. Ідея швидко поширилась в цілій країні. В році 1890 вже відбувся перший з'їзд представниць 97 клюбів і на цьому з'їзді створено Генеральну Федерацію, що в 1896 році вже об'єднувала 100,000 жінок в 21 стейтах. В 1903 р. було 1,000,000 жінок у Федерації, а тепер їх є 5,000,000 і організація постійно зростає.

Не від речі буде згадати, що членом Федерації є теж Союз Українок Америки, а його голова, пні Олена Лотоцька, теж і в цьому році бере активну участь в конвенції, що саме відбувається в місті Гюстон.

В річних звітах клюбів подається імпозантний реєстр виконаної праці, що в багатьох випадках і в багатьох громадах заважує на здоров'ю, добробуті та загальному прогресі всього населення. Клюби вишколюють окремих виховних суспільних, гуманітарних і медичних фахівців, обговорюють та намагаються знайти розв'язку на всі суспільні і громадські недомагання, живо реаґують на всі загрозливі прояви серед молоді, справляють численні імпрези, зокрема подарункові різдв'яні для дітей, опікуються сиротами, переводять збіркові акції для хворих, незаможних, опікуються ув'язненими та є під кожним оглядом „добрими духами" в громадах і цілій країні.

Укрупнення терору і злиднів

Московський кореспондент Ню Йорк Таймсу пише 15-го травня з Ростова, що, наскільки можна бачити з вікна поїзду Харків—Ростов, Україна весни 1951 процвітає як на селі так і в місті. Ми бачили і оглядали Україну з вікна того самого поїзду, зокрема на весні 1933 і теж мали враження, квітучої України, хоч тоді в кожній хаті були трупи померлих з голоду. Недавно в одній московській газеті був надрукований опис подорожі українських письменників у передовий щодо укрупнення район УРСР. Письменники зупиняються серед поля перед великим щитом, з написом:

Тут колись були села (перераховується кілька сіл). Тепер їх нема. Колгоспників із тих сіл знайдете в напрямі стрілки в новому селищі укрупненого колгоспу...

За один рік укрупнення проковтнуло біля половини колгоспів України, де відбувається новий большевицький експеримент, перед яким блíднуть усі містерії доби першої колективізації. Сьогодні на Україні робиться генеральна спроба ліквідувати селянство як клясу. Не поміщика (як 1917-19 р.), не куркуля (як 1929-33), а селянство — вже десяткрат колективізоване й тероризоване. А що наше селянство, порівняно до інших народів СССР, дуже сильне і являє собою основну клясу нації, то не трудно уявити маштаби нової злочинної авантури Москви на окупованій нею Україні.

Фальшиві і справжні мотиви нового замаху на село.

Москва, як і завше, подає фальшиві мотиви цієї авантури, а саме: поліпшення і здешевлення адміністративного та партійного керівництва, краще застосування великої сільсько-господарської техніки, збільшення продукційности праці, поліпшення матеріяльно-побутових умов селянства. З чисто совєтською настирливістю й нахабством повторює московсько-большевицька пропаґанда ці брехливі гасла укрупнення, і це найкращий доказ, що суть справи лежить у зовсім іншому місці. Для України укрупнення означає нову спробу окупанта підрізати найглибший корінь її національного спротиву.

Але розгляньмо по суті московсько большевицькі арґументи.

Отже, перше: Чи справді для укрупнення і поліпшення адміністрації колгоспів треба ліквідувати села й будувати нові? За першої колективізації (1929-30) з цією метою на Україні утворювали так звані кущі, кущеві об'єднання колгоспів, якими керували Райколгоспспілки. За большевицькою теорією радгоспи — це підприємства послідовно-соціялістичного типу, а колгоспи — непослідовно-соціялістичного. Вже тоді кортіло большевикам підтягнути колгоспи до послідовно-соціялістичного типу і в наркомземі СССР поквапливо готувалися проєкти „радгосп-колгоспкомбінатів". Крім того, на Україні старалися творити колгоспи якнайбільшого розміру. Згодом ця „теорія в дії" дала препогані економічні й політичні наслідки, страшне розбурхання бюрократичного апарату. Ентузіястів тодішнього „укрупнення" було засуджено як заразно-хворих на „гігантоманію".

Сьогодні хотять повторити стару пробу в більших розмірах, хотять зруйнувати мільйони старих хат і будувати мільйони нових, щоб зцентралізувати управління. Чи не легше було б провести телефон з централі укрупненого колгоспу до села - бригади, ніж переселювати все село до централі, звідкіля колгоспники мають що-дня ходити за багато кілометрів на роботу, або ж жити в жалюгідних польових станах.

Друге: чи механізація господарства колгоспів справді вимагає укрупнення колгоспів і ліквідації селянських садиб з хатами і менших сіл. Адже МТС зосереджує в собі весь основний машиновий парк цілого району, і на район вона і так одна. Чи краще будуть працювати машини в полі, коли зруйнують хати в селі? В Західній Европі сільське господарство майже цілком у руках дрібного землевласника, в Америці біля 60% землі в руках дрібних і середніх фармарів, а проте і в Европі і в Америці сільське господарство краще механізоване ніж в СССР, має значну вищу продуктивність і забезпечує незмірно вищий життьовий стандарт селянина. Само по собі укрупнення колгоспів нічого не поліпшить у механізації сільського господарства СССР і Москва це добре знає, хоч навмисно говорить протилежне.

Третє: чи від укрупнення колгоспів збільшиться продукційність колгоспів? Напевне ні. Московська „Правда" описує, що в одному укрупненому колгоспі за картоплекопачем ішли вибиральниці картоплі, а за ними — бригада наглядачів, щоб вибиральниці не лишали картоплю в землі. „Правда" обурюється, що такий контроль подвоює витрати робочої сили. Але ж укрупнення колгоспів означає ніщо інше, як загальне укрупнення бюрократії, апарату нагляду й терору. Так як і перша колективізація одноосібних господарств принесла з собою збільшення бюрократичного непродукуючого апарату в невеликому українському селі з двох-трьох чоловіка на 30-40 чол.

Четверте: поліпшення матеріяльно-побутових умов колгоспника, що перейде зі своєї хатини в „палац агроміста" — це найжорстокіше з усіх пропаґандивних знущань над селянством. Вже тепер трохи затихає в СССР крик про негайне переселення колгоспників у нові великі виселки. Бо будувати сотні тисяч нових сіл ніз чого, нізащо і нікому. Скільки можна судити з совєтської преси досі є в будові лише якасі сотня нових централізованих поселень. Це капля в морі. Люди фактично мусять копати землянки, все літо жити в полі в куренях. Вони, — позбавлені свого городу, садиби, своєї корови і курей, своїх хат, — нічого того не знайдуть у нових великих виселках.

Вимучене і застрашене воєнним і повоєнним терором селянство при всій своїй збудженості не робить збройних повстань проти укрупнення так, як це почасти було за першої колективізації. Але відчай і ненависть його тим більші, чим глибше воно мусить ховати їх у своїй душі. Москва це добре знає. І тому, коли західня преса заговорила, що укрупнення колгоспів підірвало селянське запілля Москви, яка вже через це одно не відважується саме тепер напасти на Зах. Европу, то Кремль дав розпорядження своїй пресі поменше писати про укрупнення, а саме переселення загальмувалось стихійно.

Бій за останню фортецю селянина.

Отже, брехня пропаґандивного совєтського умотивування очевидна. Але які ж тоді справжні мотиви цього жахливого антилюдського замаху Москви?

Головна мета московських диктаторів і окупантів — зліквідувати останню фортецю селянина — присадибне господарство. Маючи в колгоспах і радгоспах усе селянство і майже 99,9% усієї землі, червона Москва тремтить од жаху перед звичайним селянським городиком біля хати. В чім справа? Невже одна присадибна селянська квочка сильніша за велику колгоспну птахоферму? Виходить, що так. Із самої ж таки совєтської статистики довідуємось, що присадибні господарства давали понад 28% всієї сільсько-господарської продукції в СССР. Яка страшна обернена пропорція! Який нещадний вирок колгоспам і який блискучий іспит індивідуальної господарської ініціятиви колгоспника, висловленої лише у вільні від кріпаччини вечірні й нічні години.

Сталін побачив із цієї цифри, що колгосп його — економічний міраж, тоді як індивідуальний селянин далі живе в колгоспникові, як непоборна сила, і що присадибного господарства колгопника не добити ніякими податками та урізками. Секрет несамовитої живучости присадибного господарства у тому, що селянин, рятуючись від голодного заробітку в колгоспі, максимально інтенсифікував агротехніку свого присадибного карликуватого господарства, ідеально пристосував його до місцевих природних і ринкових умов, так що присадибне господарство має незрівняно досконалішу економічну районізацію і диференціяцію, ніж колгоспне. Виноградники на півдні, зелень-городина — ягоди біля великих міст і підприємств, теж саме щодо тварин і птахів.

Отже, укрупнення колгоспів означає насамперед ліквідацію присадибного господарства, як останньої економічної фортеці селянства як кляси. Це мав би бути смертельний удар по його останньому власному господарському і побутовому кореню. Далі має піти удар по його душі, яка плекала себе в набутті самостійної селянської хати, і яка має бути посічена в побуті нових селищ лагерного типу під посиленим наглядом партії, міліції, МВД і шпигів МГБ.

Друга світова війна показала, що український селянин у своїй садибі і хаті зберігся соціяльно і психологічно та що він готовий воювати не за Москву, а проти неї. Знищити його, як селянина, перетворити згодом укрупнений колгосп на комуну й оголосити торжество комунізму і в місті і на селі, перетворивши країну на дисциплінований концентраційний табір — ось що хотів нашвидку зробити Сталін перед новим воєнним походом на підбій світу.

Побачимо, які будуть темпи і якість цієї сталінської „перебудови" села і селянської душі. Перетворити колгоспника на робітника Кремль не може, бо немає грошей для мінімальної заплати колгоспникові. Позбавити ж колгоспника присадибного господарства — значить понизити через недоїдання його працездатність.

А тимчасом Москва ускочила в нову халепу з укрупненням саме тоді, де надіялась зв'язати Америку китайськими руками. Надія та не виправдалась і тому не виключено, що Сталін або потихеньку загальмує укрупнення і переселення в нові селища, або, чого доброго і вголос заплямує нове „головокруженіє от успєхов".

Судити про це ще рано.

о. С. Гаюк

ВІД ПРЕСТОЛУ ДО БЕРЕЗИ

7)

Наша крем'янецька група вирушає наперед; за нами тягнеться довжелезна, майже півкілометрова валка арештованих. День був чудовий, теплий, сонячний. Ми їхали стопою. Нас виминали поліські селяни на своїх однокінних легких візках. Вони намагалися відвертати очі від нас і боязко, майже непомітно, відповідали на наші привітання.

Подібні транспорти в'язнів вони бачили вже не раз. Лише жінки дивилися більш відважно, а одна, побачивши серед в'язнів мене в рясі і з хрестом на грудях, не стрималась і вигукнула:

— „Ах, Боженьку мій, навіть бідний батюшка арештований!". І в туж мить жалíслива жінка, неначе схаменувшись, відвернула лице, а кінцями хустки почала витирати сльози на лиці. Я в душі поблагословив її за відвагу і добре жіноче серце.

Сонце почало вже надобре припікати. Після брудних і вонючих вагонів ми з приємністю повними грудьми дихали свіжим повітрям та насолоджувалися своєрідною, майже одноабарвною красою поліської природи. Хтось згадав про Фальківського, а ще хтось почав з пам'яти читати його чудові поезії, в яких поет з надзвичайним чуттям оспівав рідне йому Полісся. І хоч розмова вже давно перейшла на якусь іншу нову тему, я все про себе повторяв слова поета:

„Очерет мені був за колиску,
В болотах я родився і зріс;
Я люблю свій зажурений ліс!"

Ластівки, що може вже лагодились до відлету в теплі краї, рівними рядочками сиділи на телеграфних дротах; вони сміливо повертали маленькими безшиїми головками то вправо то вліво, немов з цікавістю приглядаючись дивному походові людей.

— „О, якби я бажав в цю ж хвилину стати ластівкою та бути на волі", щиро зітхнув задивлений десь у височини синьоокий поет Горошко. Очі всіх, що їхали на фірі, підвелися до ластівок.

— „Так, справді бо, щасливі вільні птахи! А ми, найдосконаліше творіння Творця, ми люди — діти Божі, чи чулися в ту хвилину так щасливі як вони, оті ластівки?!" — подумав з нас неодин.

Під'їхавши до першої садиби містечка, провідник наказав спинитися, відпустив усі фірманки та наказав поліцаям врешті з усіх зняти ланцюги, що вже декому до живого протерли тіло.

До нас підтягнулася решта колони, наша крем'янецька група потрапила на її чоло. З тракту ми зійшли на якусь польову доріжку. Було помітно, що поліція хоче обминути людні вулиці в містечку.

Пройшовши з півкілометра, ми повернули під рівним кутом наліво і вийшли на брукувану, але зовсім безлюдну вулицю. По обох сторонах цієї вулиці стояли чепурні, гарні домики.

О. Дубицький зауважив:

— „Та в тих домиках, панове, буде нам цілком вигідне життя!" Ми проминули домики. По обох боках дороги почався високий, щільний пліт з дощок, зверху обтягнений в кілька рядів колючим дротом.

Нас спинили перед двома величезними брамами. Коло однієї з них вже стояла немала поліційна „спіра"*). До цієї місцевої „спіри" підходили провідники окремих новоприбулих груп, знайомилися та притишено розмовляли.

Настрій у всіх нас погіршав. Ми відчули, що зараз зустрінемося з прикрою дійсністю щоденного арештантського життя.

Ось з однієї брами в другу двоє худих, обшарпаних людей, видно рештками сил перевозять через вулицю тачанку на двох колесах з бочкою води. Гумовою палицею, не жаліючи ударів, підганяє їх поліцай. В'язні з бочкою вже зникли за брамою, але думка і то невесела все ще обертається біля них. Якось само по собі виникає питання:

„Невже ж це і ми будемо в такому стані?"

*) церк.-слов. — ватага.

Сумні рефлексії цілком перериваються, бо ось бічною фірткою виходить кілька високих рангою старшин. Вся поліція підтягується на струнко.

Один з нашої групи, Лев Яськевич, притишено питає:

„Може це сам Костек?"

Але з нас ніхто не бачив Костека і ми не знаємо чи це він. Поліційні провідники окремих груп почали підходити з рапортами і передавати нас в руки нових господарів.

Безконечне салютування і стукання закаблуками.

Провідник нашої групи, здавши свій рапорт, підійшов до невеличкого гуртка очевидно місцевих поліцаїв, що стояв осторонь. Він почав їм щось живо, різко гестикулюючи, оповідати. Очі цілого гурту звертаються в наш бік. Я стояв в другому ряді, десь в четвертій чи п'ятій парі від початку. З правого боку від мене стояв д-р Петро Рощинський. Ми бачимо, що на нас вже звернено особливу увагу. В хвилині від гурту відходить молодий стрункий поліцист: він робить широкі пружняво - хижацькі кроки і спиняється за спиною д-ра Рощинського.

Вкрадливим, м'ягким голосом він питає:

— „Др. Рощинський?"

— „Так!, відповідає доктор, повернувши до нього своє доброзичливе обличчя.

— „А, звідки ж ви мене знаєте?", в свою чергу наївно запитує доктор.

— „Нє знам цєбє, алє зараз к.. твоя маць запознами сієн, — падає хуліганська відповідь зже в іншому тоні і вже іншим голосом. І негідник, переложивши гумову палицю в ліву руку, правою кілька разів вдаряє доктора в обличчя.

Доктор відрухово нагинається зі своїм „пенсне", що падає йому на брук. Дріжачими руками він закладає собі „пенсне": половина шкла розбита. Він намагається протестувати проти зневаги його як військового і як людини. Але надармо!

З гурту до поліцая гукнули інші:

— Даць му там, даць!

І він може справді був би ще дав бідаці Рощинському, як би з того ж гуртка хтось не гукнув:

— Юзьку, а попатшно там єще і поп якісь стої!" —

Хоч Юзєк мене і бачив, але це його увагу ще спеціяльно звернули на мене. Я почув його тяжке сопіння за моєю спиною:

— „Ксьондз?", впало коротке питання.

(Продовження буде)

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА БАТЬКІВЩИНІ І НА ЧУЖИНІ

Громадяни і Громадянки!

25 літ минає з того дня, коли від куль підісланого большевицькою Москвою вбійника впав Симон ПЕТЛЮРА, Голова Директорії і Головний Отаман Війська Української Народної Республіки. Виконуючи свій злочин, ворог хотів не тільки фізично знищити Петлюру та очорнити Його й українську визвольну боротьбу негідними наклепами, але й нанести тяжкий удар самій ідеї української незалежности: загинув бо Той, що очолював змагання за Українську Самостійну Соборну Державу і чиє Ім'я стало символом боротьби за волю.

Однак помилилася Москва в своїх розрахунках: мученицька смерть Головного Отамана об'єднала широкі маси українського народу біля Ідеї, якій присвятив усе своє життя Симон Петлюра і за яку поляг. Українці на Батьківщині і на еміграції, пройняті гнівом і сумом на вістку про смерть Великого Борця, зімкнули свої лави в боротьбі за волю. Кров Петлюри кликала до всенародної єдности для спільної оборони проти наступу ворожих сил. Загинув Петлюра, але мільйони українців понесли далі прапор незалежної вільної України.

Мета, за яку боровся і вмер Симон Петлюра, ще не здійснена. Але Його мученицька постать стала нині для всіх українців непохитним дороговказом і вогненним гаслом завершити розпочате Ним діло.

Поділена після першої світової війни поміж сусідніми державами і переживши потім окупацію нацистів, майже вся Україна опинилася сьогодні в совєтському ярмі. Московські большевики винищують наш народ духово, фізично і матеріяльно. Мільйони українців загинули від розстрілів, голоду та в концентраційних таборах. Та, не вважаючи на всі страхіття совєтського окупаційного режиму, героїчний народ України не скорився ворогові і впродовж 30-ти літ провадить завзятий спротив большевицькій Москві. Як колись славне військо Української Народної Республіки під проводом Симона Петлюри до останку боронило Рідну Землю від московської навали, так потім, аж до нинішнього моменту, український народ всіми можливими засобами боровся і бореться проти винищувальної політики Москви. В той час, як на рідних землях, при участи всього українського суспільства, діють борці революційного підпілля і не вгасає ідея всенаціональної повстанської боротьби, українці на чужині роблять зусилля, щоб прийти з допомогою своїм братам на Батьківщині і приспішити час визволення України.

Невпинна і непохитна боротьба українського народу за свою свободу викликає увагу цілого світу. Наша боротьба й симпатії вільного демократичного світу до України — дають запоруку наближення нашої перемоги. Проте ще великі і тяжкі змагання стоять перед українським народом і ще багато завдань треба буде виконати та перебороти труднощів і перепон на шляху до нашої державної незалежности. ЦЬОГО ДОСЯГНЕМО МИ ТІЛЬКИ ВЛАСНОЮ СИЛОЮ! А СИЛА В НАС БУДЕ ТОДІ, КОЛИ МИ БУДЕМО ОБ'ЄДНАНІ, ЗГУРТОВАНІ І ОДНОСТАЙНІ!

Українці на Батьківщині, під комуністичною диктатурою, об'єднані всі в одному спільному визвольному зусиллі. Супроти ворожих знущань, масових заслань, фізичного винищування і гноблення українського духа й культури, переслідування релігії й руйнування церковного життя, — не може бути там роз'єднання, ворожнечі чи взаємного поборювання поміж українцями різних політичних переконань. Там панує згода, і цю згоду наші брати на Батьківщині хотіли б бачити і серед українців на чужині.

Державний Центр Української Народної Республіки, якого виразницею є нині Українська Національна Рада, перебуваючи на чужині, далі очолює визвольну боротьбу України і знаходиться в постійному єднанні з нашим народом на Батьківщині. З цього зв'язку з Рідним Краєм, і з певности повної згоди з нашими патріотами на Україні УНРада черпає сили для дальшої праці і боротьби. Як тепер, так і у майбутньому, коли у визволеній Батьківщині всі українці зможуть вільно висловлюватися і діяти, Державний Центр матиме завжди повну згоду з усіма державницькими українськими політичними силами і з широкими масами нашого народу.

Українська еміграція, що перебуває у вільних умовах життя, може виконати важливі завдання для визволення нашої Батьківщини. Вповні ці завдання наша еміграція здійснить при такій умові, якщо серед неї припиниться внутрішня незгода і згубна ворожнеча. Боротьба і страждання нашого народу у поневоленій Україні та оборона перед наступом всіх сил, ворожих ідеї української самостійности, вимагають, щоб усі українські групи встановили між собою мир, згоду і дружню співпрацю. ГРУПОВІ АМБІЦІЇ І РОЗХОДЖЕННЯ ПОВИННІ ВІДІЙТИ НАБІК ПЕРЕД СПІЛЬНИМ ДІЛОМ ВИЗВОЛЕННЯ НАШОЇ БАТЬКІВЩИНИ!

ПЕРЕД СВЯТОЮ ПАМ'ЯТТЮ СИМОНА ПЕТЛЮРИ, ПОЛЯГЛОГО ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ЗАКЛИКАЄ ВСІ УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ УГРУПОВАННЯ ОБ'ЄДНАТИСЯ В СПІЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ. В теперішніх напружених міжнародних відносинах, виконаймо заповіти й гасла покійного Голови нашої держави: об'єднаймо і зосередьмо всі свої сили на боротьбу проти ворога і для досягнення визнання незалежности України вільним демократичним світом.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА, ЯК РАНІШЕ, ТАК І ТЕПЕР, Є ВІДКРИТА ДЛЯ ВСІХ ПОЛІТИЧНИХ УГРУПОВАНЬ. В ЇЇ МЕЖАХ ПОВИННА І МОЖЕ ЗДІЙСНИТИСЯ СПІВДІЯ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ. Не відмовляючись від своїх програм, не зрікаючись своїх окремих стремлінь, всі українські групи можуть, в мирному суперництві з іншими, спільно діяти для одного великого діла — визволення нашої Батьківщини. Справи політичного ладу України та суспільно-господарського устрою будуть вирішені тільки на Україні, де кожна група зможе демократичним способом старатися здійснити свою програму. До того маємо всі разом, спільною боротьбою, наблизити час повороту в Рідний Край, час визволення наших братів і сестер з-під московсько-большевицького ярма.

Українці і Українки!

Нинішня хвиля вимагає від нас великої відповідальної праці і повного напруження всіх наших сил. Страшний, непростимий гріх упав би на наше покоління, коли б ми через внутрішні свари змарнували справу визволення нашої Батьківщини. Наша перемога в першу чергу залежатиме від нас самих — від нашої єдности, активности, жертвенности. Збудуймо спільними силами нашу Незалежну Державу, в якій будуть забезпечені демократичний лад, соціяльна справедливість і добробут та рівність для всіх верств українського народу та для всіх громадян Української Землі.

Жертви і кров борців за волю, кров Симона Петлюри, накладають на всіх українців святий обов'язок завершити те Діло, за яке вони віддали своє життя. Найдостойніше можемо вшанувати пам'ять поляглих героїв встановленням всенародньої згоди, об'єднанням українців на Батьківщині і на еміграції. Всенародня згода стане тим каменем, на якім ми збудуємо Вільну Незалежну Соборну Україну, здійснюючи цим заповіт Симона Петлюри.

На чужині, в травні 1951 р.

Президент Української Народної Республіки — **Андрій Лівицький**; Президія Української Національної Ради: **Борис Іваницький** — голова, **Степан Баран, Осип Бойдуник, Антін Чернецький** — заступники голови, **Михайло Воскобійник** — секретар; Виконний Орган УНРади: **Ісаак Мазепа** — голова, **Степан Витвицький, Іван Багряний, Дмитро Андрієвський** — заступники голови, **Василь Григоренко, Спиридон Довгаль, Микола Капустянський, Микола Лівицький, Любомир Макарушка** — члени.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

О. Вишнівський, ген. хор. б. Армії УНР.

ОТАМАН І ОТАМАНІЯ

(Закінчення)

V

Дух отаманії

За часів нашої визвольної боротьби мали ми отаманію військову і політичну. На еміграції ступнево знову віджив серед українців дух отаманії, набираючи щораз більш свого специфічного огидного присмаку.

Дух цей є джерелом злосливого критиканства (не змішувати з позитивною льояльною критикою), демагогії, неґації та неправдивих провокаційних чуток, є джерелом і причиною розбрату й морального розкладу.

Цей злий дух дається відчути вже не тільки в діяльності тих чи інших політичних і громадських діячів серед нашої політичної еміґрації, по цілому світі розкиненої: на превеликий жаль, він поширився навіть на наше духовенство, його можна відчути на зборах різних наших організацій, що нічого спільного з політичною роботою не мають, іноді він докучає нам і в приватному житті.

У нашій сучасній дійсності, коли, у зв'язку зі світовим положенням, українська справа починає набирати актуальности й імперативно вимагає перетворення всіх активних українських сил на еміґрації в один національний моноліт, дух отаманії стоїть цьому на перешкоді.

VI

Отамананія — небезпечно-шкідлива хвороба

Не раз у думках своїх я зупинявся над питанням, чи зародок отаманії не сидить у душі кожного українця вже від самого дня його народження, так, скажім, як є це з паростком сліпої кишки. Ціле життя своє може прожити людина, навіть, не відчувши його, але часом, із тих чи інших причин, паросток, раптом, кажучи образово, „збунтується" й стає причиною хвороби цілого організму, часом легкої, іноді небезпечної, або й смертельної. І хоч не міг я категорично відповісти самому собі так чи ні — багато є за, але не менш і проти — то, все ж мені здавалося й здається, що питання чи отаманія є однією з неодмінних складових частин української психіки, заслуговує на всебічне висвітлення.

Червоною ниткою проходить отаманія через усю нашу історію, є нашим нещастям — трагедією в минулому і одною з причин нашої сумної дійсности в сучасності.

Отаманія! Який багатий, який різноманітний і який — не кожний з нас ще й на сьогодні здає собі з цього справу — трагічний зміст для української державности, має цей вираз!

Різні є відміни отаманії — від легкої до найтяжчих. Залежить це від інтеліґенції, культури, сили характеру, стану морального, національної свідомости, ступеня правдивого патріотизму, політичної грамотности й тла, на якому отаманія постає.

З легкою відміною, що часом має лише докучливу форму, зустрічаємося в громадському й приватному житті. Візьмім, для прикладу, якусь громадську організацію.

На зборах п. Іксенка не вибрано до управи, бо внесок його не пройшов. Цього досить: „на смерть ображений Іксенко стає завзятим, нельояльним опозиціонером, що шукає дірки в цілому й витрачає чимало енергії, щоб як найбільш „дошкулити" управі й організації.

Іксенко довідується, що до головної управи, до відділу якої він належить, вибрано, поруч із іншими, п. Ігренка, якого він недолюблює. „Що?", кричить на всі боки „ображений" Іксенко, „і вони хочуть, щоб я належав до організації, яка вибирає до своєї головної управи Ігренка!.. Такої організації я не визнаю".

Замість того, щоб скерувати конкретні закиди проти Ігренка по належній адресі, як це нормально повинно бути, Іксенко виходить із організації й розпочинає „валити" її, тримаючись засади: „ціль освячує засоби". Скільки таких Іксенків є в наших організаціях?

Приклади тяжкої відміни дає нам отаманія військова і політична.

Характеристичним є те, що українці хоруюь на отаманію лише в себе: у власній державі, власнім суспільстві, у власній громаді чи організації. Українець - амбітник цілком не виявляє назовні ознак цієї хвороби, коли працює в чужих, але з хвилиною, коли вертає на працю до своїх, наступає рецидив хвороби. Чужі часто-густо тішаться з нього, але свої тільки терплять.

Дивним є це сполучення позитивного з негативним, творчого з руйнацією. У людей, що хворіють на отаманію в її тяжчій відміні, часом із одного боку: енерґія, ініціятива, небуденна інтеліґенція та організаційний хист — все те, що так потрібне в державнім будівництві, — а з другого: амбітництво, неузнавання жадного авторитету, нерахування ні з ким і ні з чим, крім власного „я", невиконання наказів, анархизм, бунтівництво та безглузді мрії.

Надміру претенсійна в своїх замірах і прагненнях хора амбіція цього роду людей, змушує їх забувати що то є національна гідність, обов'язок перед Батьківщиною, що то є гонор, шляхетність, змушує забувати не тільки що то є джентельменство, але навіть звичайна людська чемність.

Затроєний амбітництвом у своюому поступуванні часом нагадує тих маріонеток, що виконують різні рухи, в залежності від волі того, чиї руки тримають шнурок, до якого прив'язані ці ляльки. Через те саме, громадянство закидає іноді тому чи іншому „отаману" чужу агентуру, але на 90% це — тільки жертви отаманії.

Мусимо за всяку ціну лікувати-поборювати цю небезпечну хворобу. *Скрізь і завжди. У всіх її виявах.*

Мусимо раз на завжди собі усвідомити: отаманія це — підміноване поле на шляху до відродження як нашої державности так і соборности.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

9. травня 1901 р.

ЗАПОВІДАЮТЬ СПІЛЬНУ НАРАДУ ЦЕРКОВНИХ ГРОМАД І СВЯЩЕНИКІВ ДО ШАМОКІНУ

Під заг. „Слово на часі" пише „Свобода", що зверхні признаки ще не є доказом, що хтось є правдивим християнином, тільки взаємна любов. Отже ні хрест, завішений на грудях якогось чоловіка, або причіплений до годинника, ані образ у кімнаті не дає певности, чи людина є справді релігійна. Любов є джерелом доброго діла. Подекуди між нашими людьми вже така любов запанувала, подекуди її ще немає. Щоб українці (русини) обнялися як браття, скликає вибраний до цього комітет з'їзд усіх священиків в Америці і делеґатів від церковних громад на спільну нараду до Шамокін, Па., на день 30 травня 1901 р. З'їхавшись разом, положимо тверді підвалини нашої взаїмної любови. Щезнуть гнів і ненависть, а на їх місце виростуть діла добрі, котрі покажуть світові, що ми добрі християни і принесуть славу українському імені.

16 травня 1901 р.

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ У ШАМОКІН

о. Іван Констанкевич, гр.-кат. парох у Шамокін, пише про намічений на 30 травня з'їзд, що буде не один, а два з'їзди. Один буде в Шамокіні, а другий у Нортгемптоні. Цей останній має на меті розв'язати основане два роки тому „Товариство Священиків". Це товариство повстало на з'їзді у Филаделфії, де вже тоді зарисувалися два напрямки: Одна партія хотіла правити народом без народу, друга хотіла, щоб нарід мав голос у справах, які його дотикають. Отже вже тоді заповідалася невдача в тому, що заложено „Товариство Священиків". З того, що оба з'їзди відбудуться в той самий день, треба заключати, що на однім з'їзді будуть приклонники одного напрямку, а на другім протилежного. о. Констанкевич закликає всіх щирих приятелів народу і чесних робітників, щоб вони явилися на з'їзді в Шамокин, дня 30 травня, який „стане мабуть славним в історії Американської України (Руси)".

ОПОВІСТКИ

Вечерок у честь Шевченка. Газета подає повну програму вечерка в честь Шевченка, який відбудеться в Шамокіні дня 30 травня. У зазиві комітету сказано дослівно: „Запрошуємо всіх американських русинів на це свято і сподіємося, що хто має іскорку любови до своєї неньки Руси-України і її найліпшого сина-співака, той певно прийде на цей вечерок, а ми приймемо його з одвертими руками і щирим серцем".

Посвячення угольного каменя під будову гр.-кат. церкви в Джерзі Сити, Н. Дж. відбудеться в неділю 19 травня 1901 р. На це свято запрошує українські братства й товариства з околиці. — Рада церковна.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ МСУ

Ніколи не затреться в моїй пам'яті вираз обличчя жінок на маніфестації в пам'ять сл. п. ген. Тараса Чупринки. Він глибоко врізався в мою пам'ять тому, бо їх, жінок, було там так багато, були старші і молодші, переважно з нової іміграції, а їхні обличчя виявляли надмір скорботи, пригноблення. Я переконана, що не тільки цей психологічний момент пов'язаний з характером свята, спричинився до того; він тільки його ще більше підкреслив. Бо коли піти, наприклад, в Ню Йорку на сьому вулицю до церкви, то побачите те саме, тільки не в такій скількости.

Причини цього явища є зрозумілі. Жінки з нової іміграції дісталися в такі обставини, в яких вони ніколи перед тим не жили. Боротьба за життям в Америці є для них незвичайно важка, а нові обставини і праця в них, разом з надшарпаним пережитим здоров'ям й нервами та безвиглядність поправи існуючої ситуації, це здебільшого чинники, що так від'ємно впливають на психічний стан жінок.

Пригноблення є симптомом загрозливої апатії. Тому мусимо звернути на це увагу і всіми силами протиставлятися йому. Мусимо знайти шляхи поборення його, бо це заломить нас духово. А перед нами ще багато невиконаних завдань. Не забуваймо, що на Україні немає ніякої можливости творити будь-які вартості з огляду на існуючий червоний режим, й як ми тут не спроможемося до чогось доброго й тривкого, то нам загрожує духове банкротство. Тій психічній кризі можна зарадити, шукаючи нових шляхів, спільно обмірковуючи в який спосіб вийти з тої мертвої точки.

В тяжких хвилинах життя людина, звичайно, лине думкою в своє минуле, чи в минуле свого народу і шукає там чогось радісного, світлого; того, що дає їй полекшу й внутрішнє задоволення. І такою світлою точкою й радісним моментом є для нас, жінок, спогад про працю, яка велася нами в нашім Матірнім Союзі Українок. Відновлення традицій великого, духового надхнення, яке давав нам перед війною наш спільними силами створений Союз Українок, є для нас єдиним виходом зі складного положення. Та ж колись кожна думаюча жінка вважала своїм обов'язком і своєю честю включитися в громадську роботу, а тепер з того жіноцтва, що вийшло на еміґрацію, за винятком дослівно одиниць, — ніхто не працює суспільно. А це є величезна втрата. Бо духовні надбання народу творяться не одиницями, а спільно всім народом і чим більше нас буде, тим більший буде вклад цінностей. Кожний член активно включений до праці є нашим союзником, воякoм тої самої армії, без котрої не можна здобути ані волі, ані кращої долі.

Нас, нових іміґранток, усіх без винятку, лучить спільна праця і спільні нещастя в минулому та спільні долі і спільні потреби в сучасному. Це кладе на нас особливу печать. Нас лучить віра й ідея, для яких ми з болем покинули рідний край, всіх нас об'єднує ідея вільної, незалежної України. І ми, жінки, мусимо здобутися на одну зорганізовану, активну службу тій ідеї. Це байдуже для нас хто звідки походить, з Києва чи Львова. Усі ми дочки одної великої нації, нас єднає одна кров і одне бажання добра і волі для нашого народу.

Щоб гідно виконати наше завдання й виправдати надії, покладені на нас тими, котрі страждають на батьківщині, кожна з нас в міру своїх сил і спроможностей, має сповнити свій обов'язок так, як їй наказує її громадське сумління.

Ми — жінки, звичайно, чуємо нехіть до всякого роду партійництва. Одначе, це не означає, що ми не цікавимося політикою. Навпаки, ми гостро відчуваємо і болієм кожною нашою політичною невдачею і радієм успіхами, та внутрішніми чи зовнішніми досягненнями. Але партійництво нас не захоплює, бо ми маємо цілком інше поле до праці. На нас тяжить обов'язок виховання нашої дітвори, суспільна опіка, культурні форми нашого домашнього й громадського побуту, моральний рівень нас самих і нашого громадського окруження, та безліч інших, здавалося б, „малих", але як же важливих завдань.

Все це повинен мати на увазі загал нашого свідомого жіноцтва напередодні Першого Загального З'їзду Матірного Союзу Українок в ЗДА, що відбудеться в Ню Йорку, в днях 26 і 27-го травня.

Ірина Шох.

ПОМЕР СВЯЩ. ВОЛОДИМИР ШЕВЧУК

16 травня ц. р. нагло помер у Ню Йорку од серцевої хвороби о. Протоієрей Володимир Шевчук, б. настоятель Української Автокефальної Церкви в Реґенсбурзі й Ульмі і духовник Українського Технічно Господарського Інституту (УТГІ).

Покійний — широкознаний український патріот, б. старшина Української Армії і громадський діяч, тішився великою пошаною і любов'ю серед усього громадянства. Похорон відбувся у суботу, 19 травня в Православній Церкві при 14 вулиці. В. И. П.!

ЖІНОК ЗАПРАВЛЯЮТЬ ДО ПРОТИПОВІТРЯНОЇ АРТИЛЕРІЇ

Вашинґтон. — Жінки вояків і цивільні жінки можуть бути покликані до боїв плече-вплече з мужчинами при обороні країни від нападу ворога з повітря, а саме при повітряній артилерії. Це виявив секретар армії Френк К. Пейс, згадуючи, що саме тепер відбуваються вже такі вправи у Панамі. Зону Панамського Каналу вибрано за *пробне поле для добровольців жінок.* Такі завдання виконували жінки в деяких країнах підчас другої світової війни, одначе для Америки це „революційний поступ", каже секретар.

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

46. Бейзбол

Весна приносить з собою і нові турботи, і нові розваги. Напевно в своїх листах закордон американці напишуть і про весняні роботи у своїх садках, і про закінчення шкільного року, і про поїздки автом за місто. Всі ці, здавалося б дрібні події, як окремі блискітки освітлюють американське життя і допоможуть перебороти брехливу пропаґанду, що поширює всякі нісенітниці про життя в Америці.

Є ще одна тема, яку Загальна Рада Американської Єдности радить зачепити у листах до друзів за кордоном. Ця проста тема є бейзбол — ця найпоширеніша в Америці гра, що кожної весни притягає до себе і увагу молоді, і увагу спортовців, і увагу аматорів подивитися на змагання у грі в бейзбол. Саме тепер, весною, дітвора збирається в парках, або на спортових майданчиках, щоб пограти в цю популярну в Америці гру, що справді є національною грою. В той час як змагаються відомі бейзбольні команди, тисячі глядачів стежать за ними і на спортивних майданах, і через телевізійні апарати, і через радіо.

Пишучи в листі про бейзбол, можна зручно висвітлити кілька сторін життя в Америці. Можна, наприклад, писати так:

„Як завжди, весною знову зактивізувалися наші спортовці, а надто бейзболісти. Американці дуже люблять ходити дивитися на змагання в бейзболі і часто ці змагання влаштовуються увечорі, щоб мали змогу прийти і робітники. Як змагання затягаються до темряви, то спортивне поле освітлюється електрикою так, що стає світліше, як удень було. Ми часом ходимо дивитися на ці змагання цілою родиною.

„Цікава річ ці змагання. Цікаво дивитися не тільки на спортовців, але й на глядачів на тисячні маси американців, що всі разом, бідніші й багатші, безтурботно проводять час, без різниці чи вони чорні, чи білі, чи новоприбулі, чи старі американці. З їх переважно здорових облич та доброго одягу кожний бачить, що пересічний американець добре живе. Їх безтурботність показує, що їм нема чого боятися, вони спокійні і певні завтрішнього дня.

„Гра теж цікава, але я не буду тут описувати її правил. Ви, мабуть, знаєте, що грають м'ячем та палицями. Американці люблять змагання в спорті, так само, як вони люблять змагання в усіх галузях життя. Американці люблять стежити за напруженою грою, що ведеться за певними правилами. А як кінчаються змагання то переможців щиро вітають, хто б вони не були, аби гра була чесною.

„Коли подумати про нашу демократію, то можна прийти до висновку, що вона, власне теж є певним змаганням. Одна сторона виграє на виборах, інша програє. Але той, хто програв, завжди ще має свій шанс. Може тому американці так і люблять бейзбол, бо це є ті ж змагання, на основі яких побудована американська свобода.

Це є тільки приклад того, як можна написати в листі про бейзбол, але, звичайно, можливі тисячі варіянтів. Кожний може написати про те, що сам бачив і сам переживав. Не треба тільки забувати, що, здавалося б про такі „дрібниці" як бейзбол, можна розповісти багато правди про Америку, яку повинні знати закордоном.

Це є стаття із серії „Листи з Америки", поширюваної тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світу.

● 280 дитячих вакаційних таборів для шкільної дітвори міста Ню Йорку дає приміщення 75,000 — 100,000 дітям. Департамент здоров'я дістав $30,000 на нагляд над здоров'ям дітей у таких таборах.

● Сніг всередині ракетних літаків повстає внаслідок спеки ззовні. Це ствердили „повітряні лікарі" в Денвер, Колорадо.

СЕНАТОР ЗА ЗАБОРОНУ ПОСАД ДЛЯ Б. ФЕДЕРАЛЬНИХ УРЯДОВЦІВ

Вашинґтон. — Сенатор Гомер Фергусон зажадав від правничої комісії, щоб вона не допускала до приймання на праці у приватних підприємствах федеральних урядовців тільки тому, що підприємство дає їм кращу платню. Він назвав по імені трьох урядників Федеральної Корпорації Відбудови, які після якогось часу перейшли до установ, що мали діло з урядом за часів їхнього урядування. Така поведінка виходить на шкоду країни, бо бувші урядники використують своє знання урядових осіб і відносин для приватних підприємств.

В першу річницю смерти бл. п. Інж.
СЕРГІЯ ОВЧАРЕНКА
б. професора укр. гімназій у Фюсені та Міттенвальді (Німеччина)
— відправиться —
В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 р. в год. 11:30
в церкві св. Володимира при вул. Кортез, Шікаґо
ПАНАХИДА
на яку приятелів та знайомих запрошує
ДРУЖИНА.

ТАРЗАН, ч. 2596. Кидається у бій

„Він занюхав щось, що підходить вгору в пропасті" — міркував Тарзан, приглядаючись дінозаврові. — „Це люди, які їдуть на великих ящірках!"

„Це не люди, це гориби, а сотворіння, на яких вони їдуть, це горобори.

Провідний гориб, відвернувши увагу дінозавра від ловців, які гнали за ним, вів цілу гурму просто на Тарзана й його товариство.